

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 260/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., H., zastúpeného advokátom JUDr. J. V., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 64/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2009 doručená sťažnosť J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 64/2004.

2. Sťažovateľ v sťažnosti opísal doterajší priebeh konania na okresnom súde takto:

«Žalobou podanou dňa 31. 05. 2004... som Okresný súd v Prievidzi žiadal o priznanie náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti z titulu odškodnenia pracovného úrazu.

Uznesením Okresného súdu v Prievidzi zo dňa 27. 09. 2004 sp. zn. 16 C 64/2004-12 bolo konanie zastavené a bolo rozhodnuté o postúpení spisu Sociálnej poisťovni B...

Proti uvedenému uzneseniu som podal odvolanie, v ktorom som poukazoval na nespornú právomoc súdu, avšak uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30. 11. 2004 sp. zn. 4 Co270/04-26 bolo vyššie uvedené uznesenie prvostupňového súdu potvrdené...

V tejto veci rozhodoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky a to o negatívnom kompetenčnom konflikte medzi Sociálnou poisťovňou ústredie B. a Okresným súdom v Prievidzi a uznesením zo dňa 13. 01. 2009 sp. zn. 10 Rks/12/2008 rozhodol, že prejednanie a rozhodnutie veci patrí do právomoci Okresného súdu v Prievidzi...

Po doručení uznesenia Najvyššieho súdu SR som opakovane žiadal Okresný súd v Prievidzi o vytýčenie pojednávania, čím som upozorňoval aj na prietahy v konaní - o čom ako dôkazy č. 6 - 9 pripájam listy zo dňa 27. 01., 17. 03., 15. 05. a 15. 06. 2009, pričom o prietahy v konám ide podľa môjho názoru od roku 2005, lebo vychádzajúc zo zásady „iura novit curia“ nemal súd konanie zastaviť, ale mal vec riadne prejednať a rozhodnúť o nej v súlade so zákonom.»

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Právo J. Š. na spravodlivé rozhodnutie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde v Prievidzi pod sp. zn. 16 C 64/2004 porušené bolo.

2. Prikazuje sa Okresnému súdu v Prievidzi vo veci ďalej konať a rozhodnúť bez zbytočných prietahov.

3. Okresný súd v Prievidzi je povinný zaplatiť J. Š. z titulu primeraného finančného zadosťučinenia 10.000,- € slovom desaťtisíc eur a nahradiť mu trovy právneho zastúpenia v sume 670,88 € slovom šesťstosedemdesiat eur 88 centov k rukám advokáta JUDr. J. V... do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

4. Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci predbežne skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. Ústavný súd priložené listy k sťažnosti sťažovateľa z 27. januára 2009, 17. marca 2009, 15. mája 2009

a 15. júna 2009 posúdil podľa ich formy a obsahu ako žiadosť o nariadenie pojednávania, ktoré sú adresované okresnému súdu, nie predsedovi okresného súdu. V nadväznosti na to ústavný súd z dopytu na okresnom súde zistil, že sťažovateľ nepodal predsedovi okresného súdu kvalifikovanú písomnú sťažnosť na prietahy v konaní.

V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov [platného do 31. marca 2005 (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“)] a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal do 19. augusta 2009 k dispozícii podľa zákona o štátnej správe súdov a v súčasnosti podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní

potvrďuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľ v prerokúvanej veci nesplnil požiadavku namietania prietáhov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov ani nepreukázal, že ju nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom... má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

Ústavný súd za kvalifikovanú sťažnosť na prietahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu (tak ako to ukladá zákon o štátnej správe súdov a zákon o súdoch) nemohol považovať žiadosti sťažovateľa o nariadenie pojednávania, ktoré náležitosti takejto sťažnosti nespĺňali.

Keďže ústavný súd z obsahu sťažnosti ani z jej príloh a dopytu na okresnom súde nezistil, že by sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a ani z obsahu sťažnosti a z jej príloh nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jeho sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

5. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

6. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným prietahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. septembra 2009